

Fietstocht binnenland Spanje in mei 2015

door Henk Boer

A. Het plan

We gaan met de auto en caravan over snelwegen via Toulouse naar Lammesan. Dan via een kleinere weg door de tunnel van Bielsa naar het dorpje Ainsa, net over de Pyreneeën. Dat alles in twee dagen. Op de 3e dag bekijken we

Ainsa en rijden dan rustig langs mooie wegen naar mijn startplaats Calatayud, dichtbij Zaragoza.

Daarna zal ik richting Valladolid fietsen en daarna al zigzaggend langs mooie weggetjes, Sierra's, leuke, soms hele oude dorpjes met kloosters en/of kastelen naar het zuiden, naar de 1e Andalusische stad: Zafra. Totaal ca. 1200 km in ca. 12 etappes. De route is gemaakt na bestudering van vier reisgidsen en uitgezet met hulp van de Michelin wegenkaarten nummers 574, 575 en 576, schaal 1 op 400.000. Ik fiets vaak met omwegen op de "witte" wegen en Elsbeth rijdt met auto en caravan op de kortste en snelste, vaak "rode" wegen. Slechts in één situatie is mijn kaart te grootschalig, namelijk in de Sierra de La Francia.

Er komen twee noodgedwongen wijzigingen in dit plan, doordat de geplande campings in Calatayud en Zamora gesloten zijn. Verder

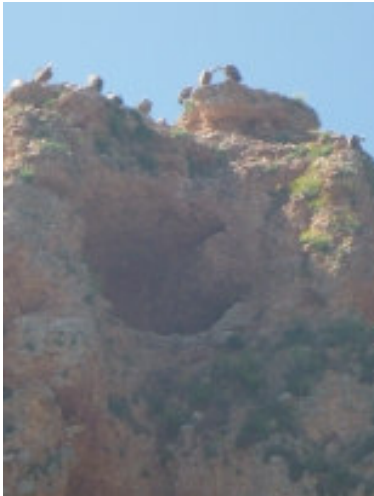
blijkt na 1 week dat ik per dag toch niet veel meer dan 110 à 120 km in het Spaanse land met bijbehorende temperaturen en hellingen weet af te leggen. Hierdoor moet ik twee vrij lange trajecten schrappen en een nieuwe route verzinnen. Ook Elsbeth bemoeit zich er nu plotseling mee en dus gaan we niet tot Zafra maar slechts tot Merida! Een probleem bij deze modificaties is, dat er maar heel weinig campings in dit gebied van Spanje zijn. Een oplossing vinden we bij twee campingproblemen door er in de vroege morgen heen te fietsen. Elsbeth volgt later met de auto. Vervolgens bekijken iets en gaan daarna gezamenlijk met fiets in auto terug naar de camping. Onze tocht is dus als volgt geworden: Startplaats dorp Savinan, (in buurt van Calatayud) Soria, Covarrubias, Tordesillas, Zamora, Salamanca, Plasencia, Cáceres en Merida. En op de terugtocht Guadalupe. Zijpaadjes zijn Jarandilla de la Vera en Trujillo. Zie ook het routekaartje.

Reisdoelen zijn voor mij: landschap, Sierra's, de dorpjes en stadjes, de paradores, kloosters en kastelen, het eten en dan vooral de lunch (la almuerzo) en de tapas.

Het landschap, de Sierra's (vaak nog met sneeuw op de flanken), de stadjes, dorpjes, kloosters en paleizen zijn schitterend en vaak heel verrassend. Het genieten van de Spaanse keuken overdag lukt door tijdgebrek en door de hele stille dorpjes (waar doodgewoon geen restaurants zijn) niet. Ook 's avonds gaat het vaak mis, omdat de keuken niet voor 20:00 à 21:00 uur open is. Omdat ik al tussen 6 en 7 uur opstaat en dan de hele dag bezig ben, is een compromis eigenlijk niet mogelijk. Wel wordt er in deze vakantie nadrukkelijk de aandacht opgeëist door het grote aantal en de grote verscheidenheid aan vogels.

B. De hoogtepunten van de reis

1. De vogels

Vele keren zijn wij al in Spanje geweest en nog nooit zijn ons de vogels opgevallen. Maar zodra we op de camping van het Pyreneeëndorpje Ainsa zijn, hoorden wij ze en raakten we zelfs ontroerd door hun gefluit! Een buurman van ons probeerde ze in het oog te krijgen, wat hem niet lukte en ons trouwens ook niet. Op mijn 1e fietsdag van het boerendorp Savinan naar Soria zag ik al vrij snel behoorlijk grote roofvogels boven de heuveltoppen aan mijn linkerkant op de thermiek vliegen. Op de 2e fietsdag zag ik zelfs een soort kolonie of nesten van deze vogels boven op een rotsklomp en kon ik er wat foto's van maken. Elsbeth bracht mij met hulp van internet op het idee, dat het gieren konden zijn. Eerst hield ik het op de kleinste van de drie mogelijkheden, maar later heb ik maar

besloten dat het de vale gier moest zijn en die heeft toch een vleugelspanwijdte van ca. 2,5 m! Ter vergelijking: een Nederlandse buizerd heeft een spanwijdte van ca. 1,3 m. Vele keren heb ik deze grote roofvogels op mijn fietstochten gezien, met nog een grote uitschieter in het nationale vogelpark Monfrague, waar een groot aantal weer met thermiek boven een grote rots vloog. Op mijn laatste fietsdag, slechts 6 km voor Merida, dacht ik vlak voor mij op een hoge berm een roofvogel te zien landen, die nog weer een heel stuk groter was dan de vale gier. Maar internet gaf geen mogelijkheden, dus gezien de temperatuur van toen ca. 35° C, moet dat haast een luchtspiegeling geweest zijn! Dan de ooievaars: op mijn eerste fietsdagen stopte ik bij elke kerktoeren, waar een nest en een ooievaar op zat, om een foto te maken. Maar hoe zuidelijker ik kwam, hoe meer nesten er op een kerk en kerktoeren lagen, zodat ik nu ca. 30 foto's van ooievaarsnesten heb. Het maximum aantal nesten per kerk is geloof ik 8 stuks! In onze reistijd (ca. 5 t/m 23 mei) dacht ik de kuikens te zien. Vaak zag je

in de buurt van ooievaars ook ontzettend veel zwaluwen. Een keer bij een toren van Cáceres zag de strakblauwe lucht er bijna zwart van!

Verder ben ik erg in de weer geweest met een vogel ter grootte van een merel en iets blauws. Steeds zag ik daar een glimp van en na 2 weken kon ik hem op de camping van Cáceres aan Elsbeth enigszins omschrijven. Ik noemde hem voor mijzelf gemakshalve maar een blauwe ekster, ook gezien zijn vlieggedrag. Grappig genoeg zaten er daar op die camping wel

een tiental, dat voor onze neus alsmaar heen en weer vloog. Ook weer met hulp van internet was dit probleem snel opgelost en bleek dit de Iberische ekster ofwel doodgewoon de blauwe ekster te zijn! Elke dag zag ik wel 1 of 2 hoppen, een paar kuifleeuwerikken, wat puttertjes en ontzettend veel kleine vogeltjes ter grootte van een mus met allerlei mooie kleuren Ze waren ontzettend schichtig en vlogen zo snel vlogen dat ik ze ook na 3 weken totaal nog niet kon omschrijven, laat staan een naam geven. Eenmaal een dode en eenmaal een levende uil met oortjes en een paar keer patrijzen. Onderweg ben ik redelijk druk geweest met deze beestjes en beesten!

2. Het klooster of paleis van Johanna de Waanzinnige in Tordesillas.

In de winter van 1510 trok er wekenlang 's nachts een zwart rijtuig met 4 zwarte paarden ervoor en wapperende fakkels door het binnenland van Spanje. Wat zat daar in het rijtuig? Een lijk en de koningin van Spanje! De koningin was Reina Juana en was o.a. de moeder van onze Karel de 5e en zij was altijd dolverliefd geweest op haar man Philips de Schone. Echter, deze was heel jong overleden en lag nu dus in een loden kist in het rijtuig. Juana kon moeilijk afscheid van hem nemen, dus maakte ze zo nu en dan overdag de kist open. Zij wilde hem laten begraven in Granada. Haar vader was het met deze gang van zaken niet eens, verklaarde haar gek en zette haar gevangen in een klooster in het stadje Tordesillas. Men hield haar daar tot haar dood en dat duurde nog 40 jaar, gevangen. Discussabel is of ze wel gek was.

En onze Karel de 5e heeft haar in die 40 jaar nooit bezocht! Om een of andere reden wilde ik het klooster/paleis zien, waar ze die 40 jaar doorgebracht had. Zoals ik al aangegeven had, zocht ik de kamers van Reina Juana in een klooster. Dit bleek helaas een fout in mijn reisgids te zijn. Bij navraag bij de Oficina de Turismo kwamen wij erachter dat ze in een paleis verbleven had. Echter dat paleis bestond niet meer, maar men wist redelijk exact waar het gestaan had. Het bleek dat het paleis mooi uitzicht op rivier en landschap had. Na al dit onderzoek was ik toch nog erg tevreden.

Bij het schrijven van dit verhaal kwam ik op internet erachter, dat er uitgerekend dit jaar een film en een ballet in Spanje uitgekomen zijn met dit amoureuze en tragische verhaal.

3. Het kloosterpaleis van Karel de 5e bij Jarandilla de la Vera.

Onze Karel de 5e trok zich na zijn lange regeerperiode over half Europa vanuit zijn residentie in Brussel terug op een onbekend stukje Spanje en liet bij een klooster in Yuste een paleis bouwen. Het paleis vonden wij erg mooi en prachtig gelegen halverwege een berg met schitterend uitzicht over het erg vruchtbare dal van de Tietar. Ook bleek hij net zo streng godsdienstig te zijn als zijn zoon Philips de 2e, want hij had in zijn slaapkamer ook een raam dat uitzicht bood op het altaar van de naastgelegen kerk! Ik wist dit feit wel van Philips

de 2e maar niet van hem!

Hierna zijn wij met auto het dal van de Tietar ingereden en zochten de tabaksplanten, die nog heel erg klein waren. Wel zagen we de bijbehorende, kenmerkende tabaksschuren. Als afsluiting van de excursie reden we over een heel slecht pasweggetje over de Sierra de San Bernabe met alweer schitterend uitzicht over het Tietardal, terug naar onze camping.

4. De Romeinen in Merida ofwel Augusta Emerita.

Ongeveer 30 à 40 jaar geleden hebben Elsbeth en ik de fout gemaakt om tijdens een grote autorondreis door Spanje en Portugal Merida over te slaan en niet te bezoeken! Omdat wij om een of andere reden niet wisten dat dat een belangrijke Romeinse stad geweest was. Aangezien wij altijd pretendeerden wel wat over de vroegere beschavingen af te weten, achtervolgde deze fout ons dus al 30 jaar. Alleen

hierom al moesten en zouden wij nu naar Merida! Wij hadden daar een extra dag voor uitgetrokken! Bij het zien van al die vele, vaak nog redelijk complete Romeinse gebouwen en/of bouwsels, her en der verspreid over de stad was het ons snel duidelijk, dat het inderdaad een grote fout van ons geweest is. De twee grote aquaducten, een heel groot theater, een hele lange brug en een bijna complete tempel in combinatie met het prachtige museum overdonderde ons.

De levensstandaard van een gemiddelde Romein moet toen

al erg hoog geweest zijn! Augusta Emerita was toen de hoofdstad van de provincie Lusitania, wat de zuidwest hoek van het Iberisch schiereiland besloeg. Ik kocht een plattegrond van de Augusta Emerita en het bleek dat de stad toen ongeveer net zo groot als nu was.

5. De maagd van Guadalupe.

In 1300 was er al een belangrijke kloosterorde en klooster in het dorpje Guadalupe in de behoorlijk geïsoleerde Sierra van Guadalupe. In de kloosterkerk stond een klein, toen al

beroemd beeldje van de maagd van Guadalupe. Dit beeldje had o.a. macht over stormen op zee en dus ging in 1492 een zekere kapitein Columbus naar Guadalupe

voor de zegen voor zijn tocht naar Indië. Hij kreeg storm op zee, hij bad naar de maagd en de storm ging liggen en hij kwam heelhuids met zijn schepen in Amerika aan. Het gevolg laat zich raden: ongeveer elke plaats waar hij achtereenvolgens de volgende jaren kwam kreeg de naam Guadalupe! Zodoende zijn er in Zuid-Amerika nu vele Guadalupe's!

Aangezien het enigszins op onze route lag, wilde ik de originele Guadalupe zien en de maagd! Dus kregen wij een excursie, in het Spaans, door het nog steeds bestaande, nu zeer rijke klooster. En kregen via een pater de zegen van de maagd.

6. Cáceres en Trujillo.

Na Columbus gingen veel Spanjaarden, vooral uit de toen arme Extremadura, in de 15e eeuw naar Midden- en Zuid-Amerika om daar hun geluk te beproeven. Al hun geld stuurden ze vaak naar familieleden die er prachtige paleizen van lieten bouwen. Deze staan vooral in de steden Cáceres en Trujillo. In Cáceres is de oude stad wat gescheiden van de nieuwe. In Trujillo is het wat gemengder en wat levendiger. Op de prachtige Plaza Mayor van Trujillo staat nog zeer nadrukkelijk een groot beeld van

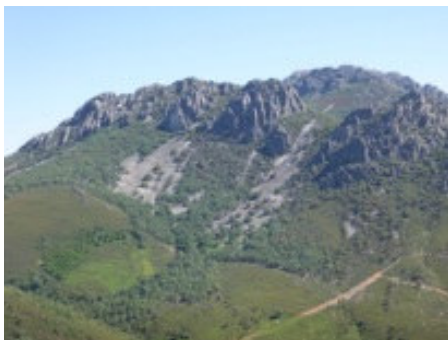
Pizarro, met volop het opschrift: Conqueror de Peru. Deze meneer heeft met slechts ca. 200 soldaten en wat vals gedrag het hele Incavolk zo' n beetje uitgemoord! Het zijn nu nog steeds hele mooie steden, maar ze hebben een wat twijfelachtige geschiedenis!

7. De dorpjes Ainsa, La Alberca en Covarrubias.

Alle drie hadden een heel knusse, mooie Plaza Mayor en ook alle drie hadden een middeleeuws karakter met vaak mooie, sombere en eenvoudige Romaanse kerken. Erg leuk om even te bezoeken. In La Alberca veel graniet en veel vakwerk met stukken graniet als opvulsteen.

8. Nacional Geoparc de Villuercas.

Wat een geluk en wat een toeval! Maakte ik nog een extra fietsrondje om Guadalupe (doordat het erg slecht weer in Frankrijk was), merkte ik na ca. een uur dat ik in een Nacional Geoparque rij! Ik zag heel bijzondere rotsformaties: staande steenpakketten die bergruggen vormen tot wel 1600 m hoog. Ikzelf moest over een pasje van 1400 m. En halverwege de rit werd me duidelijk, dat er meerdere bergruggen zijn en dat ze keurig parallel met elkaar liggen. Dat is geologisch gezien heel bijzonder. Later bij thuiskomst nagezocht op internet, blijken de rotsformaties ook nog heel oud te zijn: ca. 400 à 600 Ma en dat er leuke fossielen gevonden worden van de eerste levensvormen op aarde! Een heel uniek gebied dus. En een prachtig landschap. Ik heb reuze geboft om dat nog even mee te kunnen pakken! Ondertussen had Elsbeth op onze zeer landelijke camping met rondscharrelende kippen en kraaiende hanen een boek gelezen.

C. Na al deze theorie: De fietstocht.

De eerste dagen fietste ik 7 dagen achter elkaar, in totaal ongeveer zo'n 700 kilometer. Op die zevende dag had ik het gevoel dat mijn lichaam een beetje op begon te raken en besloot ik een rustdag te nemen bij de prachtige stad Plasencia. Na dit fikse begin kwam een wat gemakkelijker gedeelte van de vakantie met twee halve etappes en vaak na

elke dag fietsen weer een excursiedag. Gedurende de eerste dagen van de vakantie was het vrij koud, zo ongeveer 15 graden. Later werd het warmer. Na 1 week werd en bleef het heel warm. 30 tot 35°. Nagenoeg de hele vakantie was er wind en vrijwel altijd tegen. O.a. hierdoor had ik de hele dag honger, at ik de hele dag talloze boterhammen en energierepen en toch kwam dan nog hongerig aan. In het begin reed ik tussen Sierra's met bijna altijd sneeuw op de flanken, later niet meer. Ik keek naar de bomen en die wisselden constant. Natuurlijk waren er olijfbomen, maar verder ook steen- en kurkeiken, verschillende soorten dennen, sparren, tamme

kastanjes, kersenbomen en nectarinestruiken. Veel druivenvelden in het Duerodal. Groene weilanden in het noorden en midden en in het zuiden gele, die ik maar prairies noemde. Steeds vlogen er vogels voor mij uit. Ook erg veel landbouw, oneindige graanvlake's, veel irrigatiepijpen en kanalen. In de Extremadura kwam ik door tabaks- en rijstvelden. Alles was prachtig groen en/of er stonden bloemen. Ik lette op de steensoorten: in het noorden t/m het dal van de Duero was

er vrij veel kalksteen. Dichtbij Plasencia kwam het graniet met de bekende wolkzakken, vaak afgewisseld met verticaal staande zandsteen. Bij Guadalupe zag ik een uitzonderlijk fenomeen: parallelle bergruggen gevormd uit verticale steenlagen. Altijd zag ik bergsilhouetten of reed ik in een Sierra. In de Extremadura zag ik een paar keer een eenzame boerderij die ongeveer een oneindig uitzicht had over een schitterend, totaal onbewoond "natuurdal" met aan het eind een vaag bergsilhouet. Vaak hoorde ik tijdens het fietsen stemmen: o.a. bij een afdaling: op commandotoon: HIER NIET DRINKEN HENK! (stem van clubgenoot). O.a. hierdoor ben ik niet één keer gevallen. Of in een dorp met een oude kerk: Is dit Romaans Henk? (ook een clubgenoot) Volgens mij waren nagenoeg alle kerken die ik passeerde Romaans, één keer zelfs Visigotisch! (7e tot 9e eeuw!). Of bij het passeren van een rots: welke steensoort is dit Henk (stem van mijn geologie-excursieleidster). Over molens heb ik niets gehoord, in deze omgeving waren ze er ook niet! De wegen waren stil tot erg stil, de kwaliteit van het asfalt uitstekend. Eén keer voelde ik mij eenzaam. In het noorden waren stille dorpjes met smalle straatjes, weinig auto's en veel ouderen met een stok, of lopend of zittend voor hun huis. Hoe spannend kan een dag dan zijn!?

Als ik dit verhaal nalees, blijft als herinnering de leegte van het land, de geweldige uitgestrektheid met in de verte nagenoeg altijd silhouetten van de Sierra's en de stilte, vooral de stilte. Ik ga terug!

Mocht iemand wat Spaans of Frans beheersen. De website van het geopark in Guadalupe is heel erg mooi!! Adres: www.geoparqueviluercas.es.

10 juni 2015

Henk Boer